

การศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

A Study of Characteristics of Thai Female Local Politicians

พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิท และเฟื่องอรุณ ปรีดีดิลก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสตรี เป็นการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้านคือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม โดยเรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละคุณลักษณะ 3 ลำดับแรกดังนี้ (1) ด้านจิตใจ ได้แก่ (1.1) เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (1.2) เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม (1.3) เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความคิด ได้แก่ (2.1) เป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย (2.2) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น (2.3) เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (3) ด้านความรู้ ได้แก่ (3.1) เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ (3.2) เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น (3.3) เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น และ(4) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ (4.1) เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ (4.2) เป็นผู้มีชีวิตสุจริต (4.3) เป็นผู้มีชีวิตซื่อตรงในการทำงาน

คำสำคัญ: คุณลักษณะ/นักการเมืองสตรี/การเมืองระดับท้องถิ่น

Abstract

This research has the following objectives to study the characteristics of Thai Female Local Politicians. The samples used in the study are Chief Executive of the Provincial Administrative Organization, Mayor and Chief Executive of the Sub district Administrative Organization are women. This research study is a combination of quantitative research and qualitative research.

The research found that desirable characteristics of Thai Female Local Politicians include four aspects: Mind , Idea , Knowledge and Behavior . In descending order of importance of the first three features (1) Mind (1.1) commitment to work (1.2) justice (1.3) morality (2) Idea (2.1) political ideology adhering to democratic principles (2.2) new initiative are always working to local (2.3) vision (3) Knowledge (3.1) knowledge management (3.2) knowledge of local administration (3.3) specific knowledge of the local executive (4) Behavior (4.1) human relations (4.2) honest (4.3) integrity at work

KEYWORDS: CHARACTERISTIC/THAI FEMALE POLITICIANS/LOCAL POLITICIANS

บทนำ

การให้ความสำคัญแก่อิทธิพลสตรีในระดับสากลได้ปรากฏชัดอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปีพุทธศักราช 2518 เป็นปีสตรีสากล (International Women's Year) และกำหนดให้ปีพุทธศักราช 2518 ถึงปี 2528 เป็น ทศวรรษสตรีเพื่อความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ (The women's Decade for Equality, Development and Peace) ส่งผลให้การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายเป็นกระแสความเคลื่อนไหวในสังคมระดับโลก และเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน อาทิ การให้สิทธิสตรีในการเลือกตั้ง รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพด้านอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับบทความเรื่อง “Gender Mainstreaming” ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2002) ซึ่งอธิบายสถานการณ์ความไม่เท่าเทียมที่องค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ทุกประเทศให้ความสนใจ และเร่งรัดดำเนินการแก้ไขในประเด็นหลักจำนวน 7 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ความไม่เท่าเทียมในอำนาจทางการเมือง 2) ความไม่เท่าเทียมในครัวเรือน 3)ความแตกต่างในสถานภาพทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญ 4) การแบ่งแยกแรงงานโดยเพศในระบบเศรษฐกิจ 5) ความไม่เท่าเทียมในเรื่องการทำงานนอกภาคเศรษฐกิจ 6) ความไม่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง อันมีฐานรากมาจากความรุนแรงทางเพศ และ 7) ทศวรรษต่อการปฏิบัติอย่างแตกต่างกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งประเด็นดังกล่าวทั้งหมดในข้างต้นมีความเกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมระหว่างหญิงและชาย (Gender Equality)

องค์การสหประชาชาติ ได้ริเริ่มจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) และได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยอนุสัญญานับนี้มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิสตรีให้มีความเท่าเทียมกับบุรุษ โดยให้รัฐภาคีใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ รวมทั้งมาตรการอื่น ๆ เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทั้งมวลต่อสตรี และให้หลักประกันว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์และโอกาสต่าง ๆ จากรัฐบนพื้นฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558)

ส่งผลทำให้ปัจจุบัน “สิทธิสตรี” ได้รับการยอมรับและพัฒนามากขึ้นกว่าเดิม จนถึงขั้น “สิทธิเท่าเทียม” กับ “สุภาพบุรุษ” ดังปรากฏให้เห็นว่ามีหลายประเทศที่มี “ผู้นำ” เป็น “สุภาพสตรี”

กระแสความเคลื่อนไหวดังกล่าวส่งผลมาถึงประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติและเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก ประเทศไทยได้ลงนามรับรองกรอบพันธกรณีระหว่างประเทศด้านความเสมอภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายทางการเมือง ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามโดยเสนอรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการต่อสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2552)

1) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) เป็นหลักการที่ประกันว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากภาครัฐ บนพื้นฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ โดยเฉพาะสิทธิพื้นฐานของสตรีที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง การออกเสียงเลือกตั้ง และลงประชามติ การมีส่วนร่วมดำเนินนโยบายของรัฐบาลและปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว รวมทั้งโอกาสในการรับตำแหน่งราชการในทุกระดับอย่างเสมอภาค

2) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action) เป็นแผนดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาสตรี โดยเฉพาะในเรื่องสตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นหลักประกันให้สตรีได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมตามโครงสร้างอำนาจ และการตัดสินใจขององค์การรัฐบาล หน่วยงานบริหารรัฐกิจ ตุลาการ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรเอกชน ตลอดจนพรรคการเมือง และสภาพแรงงานอย่างเท่าเทียม โดยส่งเสริมศักยภาพของสตรีที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจในตำแหน่งระดับผู้นำ

3) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคน และลดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศ โดยมีระยะเวลาบรรลุผลที่แน่นอนคือปีพุทธศักราช 2558 โดยใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลดำเนินงานของรัฐบาลในหลายด้าน ซึ่งเป้าหมายหลักที่ 3 กำหนดว่า รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรีเป็นสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ผ่านมาในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้ให้การรับรองได้ให้การรับรอง คุ่มครองสิทธิ และสร้างหลักประกัน รวมทั้งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจะต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ โดยกำหนดให้มีมาตรการและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อขจัดอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

การเมืองเป็นกิจกรรมอันเกิดจากพฤติกรรมและบทบาทร่วมกันของบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองสังคม ดังนั้นการใช้อำนาจทางการเมืองจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรมได้ก็ต้องกระทำ

ในนามของส่วนรวม และกระทำเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็น “สัญลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาทางการเมือง” (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2553) การเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นการเมืองที่ “ติดรั้วบ้าน” ที่มีได้มีเงื่อนไขกำหนดให้ผู้สนใจที่จะเข้าไปบริหารจัดการต้องสังกัดพรรคการเมือง บริบทและสถานการณ์จึงเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้หญิงอย่างเต็มที่ (สุธีรา วิจิตรานนท์, 2552) ความจำเป็นที่ต้องมีสตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องของการพัฒนาบ้านเมืองแต่เพียงประการเดียว แต่หมายถึงการจัดสรรทรัพยากรซึ่งเป็นเรื่องของสาธารณะ อย่างเป็นธรรมสำหรับประชาชนทุกคนทั้งหญิงและชายภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่เน้นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย อีกทั้งเพื่อให้การพัฒนาประเทศบรรลุผลสำเร็จที่ดี การมีส่วนร่วมของสตรีที่จะช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ของการพัฒนาดังกล่าว ทั้งนี้เพราะผู้หญิงและผู้ชายมีมุมมอง โลกทัศน์และความสนใจที่แตกต่างกันอันเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มอบบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ไม่เหมือนกันมาเป็นเวลานานตั้งแต่อดีต การมีส่วนร่วมในการแสดงจุดยืนและการพิทักษ์ผลประโยชน์ร่วมกันของหญิงและชาย โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยกันเพราะต่างฝ่ายต่างรู้ซึ่งถึงความต้องการของตน (เมทินี พงษ์เวช, 2541)

จรี วิจิตรวาทการ (2553) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรี ในปาฐกถา “สตรีและเยาวชนศึกษากับการสร้างบ้านแปงเมือง” ว่าผู้หญิงจะต้องมีความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างทะลุปรุโปร่ง คุณลักษณะของความเป็นเพศแม่ที่ได้รับการปลูกฝังให้เอื้ออาทรต่อผู้อื่น ทำให้ผู้หญิงมีมุมมองและวิถีปฏิบัติต่อคนรอบข้างที่แตกต่างไปจากนักการเมืองผู้ชาย การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงจะทำให้การเมืองมีคุณภาพแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งผู้หญิงจะต้องใช้คุณลักษณะแห่งความเป็นหญิงในการทำงานทางการเมือง

ปัจจุบันจากข้อมูลผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลแม้ว่าจะยังมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับประชากรหญิงที่มีมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคุณลักษณะของผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น เป็นอย่างไรและคุณลักษณะดังกล่าวส่งผลต่อการทำงานด้านการเมืองได้อย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจนักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่นทั้ง 3 ระดับ คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ศึกษาคือ นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ที่อยู่ในระดับบริหาร ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 535 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558)

กลุ่มตัวอย่าง ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้หลักการคำนวณของ Yamane ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้

(โดยในการศึกษานี้กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนที่ $n =$

$$\frac{535}{1 + (535 \times .05^2)}$$
$$n = 228.8$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 229 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. เป็นนักการเมืองสตรีและอดีตนักการเมืองสตรีที่มาจากการเลือกตั้ง
2. เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ และปฏิบัติหน้าที่การทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนด้วยความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
3. เป็นบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงมิติหญิงชาย

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) นางบังอร วิลาวลัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี 2) นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 3) นางสาวนางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง 4) นางเพ็ญพิศ ศรีภพ นายกเทศมนตรีเมืองตากสินจังหวัดนครสวรรค์ 5) นางสาวสุวรรณ คูประทุมศิริ นายกเทศมนตรีตำบลเลิงส่าง จังหวัดนครราชสีมา 6) นางวิไล สังข์วิชัย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน จังหวัดปัตตานี 7) นางทองนาค แสนภักดี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสวรรค์ จังหวัดมหาสารคาม

8) นางณัฐชนก โคตรภักดี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนทัน จังหวัดยโสธร และ9) นางสาวศิริพร ปัญญาเสน อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย จังหวัดลำปาง

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและประเมินค่า (Rating scale) ได้รับการตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเป็นปรนัย(Objectivity) ก่อนนำเครื่องมือไปใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นร่างแนวทางการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นข้อคำถามจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสถิติในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เกิน 4 ปี ร้อยละ 57.6 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 40.6 และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เกิด ร้อยละ 80.8

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านความคิด 3) ด้านความรู้ และ 4) ด้านพฤติกรรม ดังนี้

ตาราง 1 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

รายการ	ร้อยละของระดับความคิดเห็น* (n=229)						ค่าเฉลี่ย **	แปลผล ***
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีความเห็น		
1.คุณลักษณะด้านจิตใจ							4.37	มากที่สุด
1.1 เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	59.8	35.8	3.5	-	-	0.9	4.57	มากที่สุด
1.2 เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม	47.6	47.2	4.4	0.9	-	-	4.41	มากที่สุด
1.3 เป็นผู้มีความประพฤติ จริยธรรม	42.4	50.7	7.0	-	-	-	4.35	มากที่สุด
1.4 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มั่นคง แน่วแน่	38.0	53.7	7.0	1.3	-	-	4.28	มากที่สุด
1.5 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคล ทุกเพศทุกวัย	33.2	53.7	12.7	-	-	0.4	4.21	มากที่สุด
2. ด้านคุณลักษณะด้านความคิด							4.22	มากที่สุด
2.1 เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย	41.5	48.5	8.3	-	-	1.7	4.34	มากที่สุด
2.2 เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อ ท้องถิ่น	28.8	64.2	7.0	-	-	-	4.22	มากที่สุด
2.3 เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล	32.8	55.9	10.0	0.9	-	0.4	4.21	มากที่สุด
2.4 เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีมุมมอง ที่แตกต่างหลากหลาย	23.6	62.9	12.2	0.9	-	0.4	4.10	มาก
3. คุณลักษณะด้านความรู้							4.02	มาก
3.1 เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหาร จัดการ	27.9	55.9	15.3	0.9	-	-	4.11	มาก
3.2 เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ การบริหารท้องถิ่น	24.9	50.2	24.5	0.4	-	-	4.00	มาก
3.3 เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่ง ของผู้บริหารท้องถิ่น	21.0	55.5	21.4	1.7	0.4	-	3.95	มาก

ตาราง 1 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น (ต่อ)

รายการ	ร้อยละของระดับความคิดเห็น* (n=229)						ค่าเฉลี่ย **	แปลผล ***
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีความเห็น		
4.คุณลักษณะด้านพฤติกรรม							4.28	มากที่สุด
4.1 เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์	55.9	39.3	4.4	-	-	0.4	4.52	มากที่สุด
4.2 เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต	54.1	39.3	6.1	0.4	-	-	4.47	มากที่สุด
4.3 เป็นผู้ที่มีความซื่อตรงในการทำงาน	53.7	38.0	7.9	-	-	0.4	4.46	มากที่สุด
4.4 เป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	39.7	48.9	9.6	1.3	-	0.4	4.28	มากที่สุด
4.5 เป็นผู้ที่มีความประนีประนอม	34.9	58.1	4.4	1.7	-	0.9	4.27	มากที่สุด
4.6 เป็นผู้ที่มีความละเอียดอ่อน	30.6	56.8	11.4	-	-	1.3	4.19	มาก
4.7 เป็นผู้ที่มีความอ่อนโยน	30.6	54.1	13.5	0.9	0.4	0.4	4.14	มาก
4.8 เป็นผู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา	36.7	38.4	11.8	5.2	7.0	0.9	3.93	มาก
รวมทุกด้าน							4.25	มากที่สุด

หมายเหตุ: * ร้อยละในช่องระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “เห็นด้วยมากที่สุด” จนถึง “เห็นด้วยน้อยสุด” ของแต่ละข้อรวมกันได้ 100% (Valid percent) ส่วนร้อยละในช่อง “ไม่มีความเห็น” คำนวณจากฐานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (229 คน)

** ค่าเฉลี่ยคำนวณจากคะแนนระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “มากที่สุด” จนถึง “น้อยที่สุด”

*** แปลผล (1.00-1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 = ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด)

จากตาราง 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นพบว่า

1. คุณลักษณะด้านจิตใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านจิตใจในภาพรวมสูงกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ค่าเฉลี่ย 4.37 โดยคุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.57 (2) เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม ค่าเฉลี่ย 4.41 (3) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย 4.35 (4) เป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ ค่าเฉลี่ย 4.28 และ (5) เป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย ค่าเฉลี่ย 4.21

2. คุณลักษณะด้านความคิด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านความคิดเป็นอันดับที่ 3 ค่าเฉลี่ย 4.22 โดยคุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ (1) เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย 4.34 2) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.22 3) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ค่าเฉลี่ย 4.21 และ 4) เป็นผู้ที่มีวิธีคิด มีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.10

3. คุณลักษณะด้านความรู้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านความรู้เป็นอันดับที่ 4 ค่าเฉลี่ย 4.02 โดยคุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ย 4.11 2) เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3) เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นค่าเฉลี่ย 3.95

4. คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านพฤติกรรมเป็นอันดับที่ 2 ค่าเฉลี่ย 4.28 คุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย 4.52 2) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย 4.47 3) เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.46 4) เป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน 4.28 5) เป็นผู้มีความประนีประนอม ค่าเฉลี่ย 4.27 6) เป็นผู้มีความละเอียดอ่อน ร้อยละ 4.19 7) เป็นผู้มีความอ่อนโยน ร้อยละ 4.14 8) เป็นผู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ร้อยละ 3.93

ตาราง 2 คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเรียงตามอันดับสามอันดับแรก

คุณลักษณะ	อันดับ	คุณลักษณะย่อย	ค่าเฉลี่ย
ด้านจิตใจ	1	เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.57
	2	เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม	4.41
	3	เป็นผู้ที่มีเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม	4.35
ด้านความคิด	1	เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย	4.34
	2	เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น	4.22
	3	เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.21
ด้านความรู้	1	เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ	4.11
	2	เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น	4.00
	3	เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น	3.95
ด้านพฤติกรรม	1	เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์	4.52
	2	เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.47
	3	เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน	4.46

ตาราง 2 คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น 4 ด้าน เรียงตามลำดับสามลำดับแรกดังนี้ (1) ด้านจิตใจ ได้แก่ (1.1) เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (1.2) เป็นผู้มีความตั้งใจที่รักความยุติธรรม (1.3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (2) ด้านความคิด ได้แก่ (2.1) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น (2.2) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น (2.3) เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (3) ด้านความรู้ ได้แก่ (3.1) เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านบริหารจัดการ (3.2) เป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น (3.3) เป็นผู้ที่มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น (4) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ (4.1) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต (4.2) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต (4.3) เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรีเห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีทั้ง 4 ด้าน และมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ -1) การเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองสตรี การมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างกระตือรือร้น เอาใจใส่เอาใจ เพื่อเดินตามเป้าหมายหรืออุดมการณ์ที่ตั้งไว้ นั้น ทำให้นักการเมืองสตรีประสบความสำเร็จ เมื่อมีความมั่นใจแล้วว่ามีเป้าหมายที่ถูกต้องก็มุ่งมั่นกับสิ่งนั้นไม่ยอมแพ้ทำอย่างต่อเนื่องเต็มที่ตามความสามารถของตน จริงใจและจริงจัง และให้ความสำคัญกับการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 2) การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานนักการเมืองสตรีจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้ร่วมงานและคนในชุมชน การมีมนุษยสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมให้ การทำงานประสบความสำเร็จด้วยดี นักการเมืองสตรีที่สร้างความสัมพันธ์กับทุกคนให้ความเป็นกันเอง คลุกคลีกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดเข้ากับประชาชนได้ง่ายประสานงานได้ทุกฝ่าย มีความอ่อนน้อม เคารพผู้อื่นและให้ความจริงใจห่วงใยต่อชุมชน รวมทั้งการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของคนรอบข้างโดยไม่คิดว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกหรือผิดตลอดเวลาทำให้เกิดการพัฒนาการทำงานอย่างมีส่วนร่วมทุกฝ่าย 3) การเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ความซื่อสัตย์สุจริตไม่ใช่เพียงลัทธิของตนเองเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงลัทธิต่อผู้อื่นด้วย นักการเมืองสตรีจะต้องไม่หลงหรือโลภในผลประโยชน์ที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้โดยมิชอบ

คุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองสตรีอีกประการหนึ่งคือการเป็นผู้มีความมั่นคงทางอารมณ์ เนื่องจากการทำงานการเมืองต้องเกี่ยวข้องกับคนเป็นจำนวนมากทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทั้งชอบและไม่ชอบ และโดนทำร้ายทางอารมณ์อยู่เสมอ ดังนั้นวุฒิภาวะทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญการเข้ามาทำงานการเมือง นักการเมืองที่เป็นผู้หญิงสมัยแรก ๆ จะโดนความทำร้ายทางอารมณ์ค่อนข้างมากจึงต้องตระหนักรู้ว่าตัวเองเข้ามาทำงานการเมืองเพื่ออะไร หากเข้ามาเพราะต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและสามารถทำได้ก็จะสามารถยืนหยัดต่อไปทางการเมืองได้ มีนักการเมืองสตรีหลายคนเข้ามาทำงานการเมืองแล้วท้อแท้ เพราะยอมรับความกดดันทางอารมณ์ไม่ได้ ดังนั้นเมื่อผู้หญิงเข้ามาทำงานการเมืองแล้วจะต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ รวมทั้งจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดแบบมีส่วนร่วมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดด้วยผู้นำสตรีต้องกล้าคิดกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้อง และต้องวางตัวเป็นกลาง ต้องมีความโปร่งใส จะทำให้เกิดการยอมรับและทำให้ภาวะผู้นำของผู้หญิงเด่นชัดขึ้น

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นักการเมืองสตรีส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เกิด สอดคล้องกับการศึกษาของกฤษฎา ศรีปราน (2556) พบว่าการที่ผู้หญิงที่สนใจทำงานด้านการเมืองจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้นนั้น ผู้หญิงควรจะเป็นคนในพื้นที่ เกิด ศึกษาและทำงานคลุกคลีอยู่ในชุมชน ที่ตนเองจะลงสมัครรับเลือกตั้ง มีคนรู้จัก หรือมีคนในครอบครัวที่เป็นที่รู้จักนับหน้าถือตาในพื้นที่ สามารถแนะนำตนเองให้ผู้นำชุมชนในพื้นที่รู้จักและไว้วางใจตนเองได้

2. การวิเคราะห์คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ด้านจิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม พบว่า

2.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ การเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม มีคุณธรรม มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ และ เป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย สอดคล้องกับ Linda Lowen (2005) ที่เปรียบเทียบคุณลักษณะที่แตกต่างระหว่างผู้นำที่เป็นหญิงและชาย พบว่าผู้นำสตรีนั้นมักจะเชื่อมั่นและมุ่งมั่นในการตั้งใจทำงานเพื่อให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย และผู้นำสตรียังมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นซึ่งทำให้สามารถอ่านสถานการณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างแม่นยำ ทำให้เข้าใจและเห็นมุมมองในการแก้ปัญหาที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้งและแก้ปัญหาได้ตรงจุด

2.2 คุณลักษณะด้านความคิด การเป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่นและเป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง สอดคล้องกับผลการศึกษากุลธิดา สิงห์สี (2555) ที่ว่า ผู้นำจะต้องแสดงวิสัยทัศน์การนำเสนอผลงานและแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้

2.3 คุณลักษณะด้านความรู้ การเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านบริหารจัดการ ความรู้ด้านการบริหารท้องถิ่น และความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นสอดคล้องกับผลการศึกษาของเอกภูมิ เจริญวิทย์านุกูล (2557) ที่ว่าผู้นำต้องมีความเข้าใจในบทบาทตนเองในฐานะที่เป็นผู้นำทางการเมืองในสังคมไทย ในปัจจุบันผู้หญิงยังปัญหาอุปสรรคในการก้าวเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองมากกว่าผู้ชาย และการศึกษาของกฤษฎา ศรีปราน (2556) พบว่าผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ย่อมต้องมีความรู้ ทักษะความสามารถ เพื่อปัญหาการทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปจากการสัมภาษณ์เรื่อง “สตรีกับการเมืองความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า (2551) ที่ว่าเมื่อผู้หญิงก้าวเข้ามาสู่เป็นนักการเมืองแล้ว จะต้องพัฒนาความรู้ความสามารถตลอดเวลา เพราะการทำงานให้กับประชาชนต้องแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ความสามารถและการตัดสินใจให้กับประชาชนและทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

2.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อตรงในการทำงาน และเป็นผู้ที่มีความประนีประนอม สอดคล้องกับ ปอรรักษ์ ยอดเนร (2555) พบว่านักการเมืองให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านพฤติกรรมในประเด็นเรื่องมนุษยสัมพันธ์สูงที่สุดเป็นอันดับ

หนึ่ง เนื่องจากลักษณะการทำงานของนักการเมืองที่ต้องลงพื้นที่หรือออกพบปะประชาชนเพื่อดูแลทุกข์สุข การมี มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีพูดจาสุภาพเป็นมิตร ควบคุมจิตใจและอารมณ์ได้ เข้ากับผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน ได้ดีจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับ จุรี วิจิตรวาทการ (2553) กล่าวถึงคุณลักษณะของสตรีว่า มีความละเอียดอ่อน ประณีประนอม มีบทบาทในการแก้ปัญหาในครอบครัว ชุมชน ผู้หญิงจึงมีส่วนช่วยในการสร้างความร่วมมือ เพราะมีความนุ่มนวล ประณีประนอม เป็นจุดที่สามารถสร้างความพอใจให้กับทุกคน นอกจากนี้ผู้หญิงยังมีความละเอียด เพราะฉะนั้นผู้หญิงจะไม่ค่อยโก่งมากนัก และผลการศึกษาของกฤษฎา ศรีปราน (2556) นักการเมืองสตรีใช้คุณสมบัติในความเป็นผู้หญิง อาทิเช่น ความเอื้ออารี อ่อนน้อม เอาใจ ใส่ ใกล้ชิด ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างโอกาสในการทำงานของตนเอง ทำให้สามารถกุมคะแนนเสียงจากคนในพื้นที่ไว้ได้ และสอดคล้องกับ สถาบันพระปกเกล้า (2551) ผู้หญิงมีความละเอียดรอบคอบ อ่อนโยน ซื่อตรง มีระเบียบ มีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย มีความเข้าใจทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จะช่วยในการทำงานและการประสานงานมีความราบรื่น การตัดสินใจมีคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยลดความขัดแย้ง ลดการทุจริตคอร์รัปชัน และสามารถเข้าถึงชุมชนได้ดียิ่งขึ้น และกุลธิดา สิงห์สี (2555) ที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีรูปแบบของการใช้อำนาจในเชิงโน้มน้าวชักชวน ประณีประนอม และมีทักษะในเชิงประสานงานเจรจาที่ดีในการบริหารงานเน้นและสนใจการพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตเป็นหลัก

3. นักการเมืองสตรี ควรจะใช้คุณลักษณะเด่นของความเป็นผู้หญิงในการทำงาน และพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณสมบัติเด่นของผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปจากการสัมภาษณ์เรื่อง “สตรีกับการเมือง ความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า (2551) ที่ว่า นักการเมืองสตรีจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณลักษณะพิเศษของผู้หญิง และต้องกล้าที่จะเสนอความแตกต่างของตนเอง ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ดีและเด่นของผู้หญิง อาทิ ความสามารถจับใจความสามารถในการรับรู้เรื่องละเอียดอ่อน ความสามารถในการใช้ศิลปะในการผสานพลังกับความแตกต่าง ความเชี่ยวชาญความชำนาญการเฉพาะด้าน ความจริงใจ รวมทั้งความสามารถในการรับฟังคนรอบข้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็น “เสน่ห์ในทางการเมือง” ของผู้หญิง

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณลักษณะเด่นที่พึงประสงค์ของผู้หญิงในการทำงาน การเมือง เนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของผู้หญิงจะช่วยให้การตัดสินใจทางการเมืองมีความละเอียดรอบคอบครบถ้วนมากขึ้นมีการบูรณาการความคิดได้ดี

2. สถาบันการศึกษา ควรคำนึงถึงแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กหรือเยาวชน สตรีมีคุณลักษณะทางการเมืองที่พึงประสงค์ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา โดยพัฒนาหลักสูตรที่เน้นเรื่องการเมือง หรือจัดกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางการเมือง มิติหญิงชายและความเสมอภาค เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษฎา ศรีปราง. (2556). *อุปสรรคการเข้าสู่เส้นทางการเมืองของผู้หญิงในสังคมไทย: กรณีศึกษา นักการเมืองหญิงไทย 6 ท่าน* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลธิดา สิงห์สี. (2555). *นักการเมืองท้องถิ่นสตรี กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จวี วิจิตรวาทการ. (2553). *สตรีและเยาวชนศึกษากับการสร้างบ้านแปงเมือง. ใน มาลี พงษ์พงศาวิ (บก.), สตรีและเยาวชนศึกษา (1-15).* กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปอรัช ยอดเนตร. (2555). *กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักการเมืองบนฐาน ทฤษฎี การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมทินี พงษ์เวช. (2541). *ผู้หญิง บนเส้นทางแห่งอำนาจและการตัดสินใจ.* กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย บพทพหญิงชายและการพัฒนา.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2553). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์
- สุธีรา วิจิตรานนท์. (2552). *จดหมายข่าว ตสม. องค์การติดตามความก้าวหน้าด้านมิติหญิงชายเพื่อความเสมอภาค.* ฉบับพิเศษ. มีนาคม 2552. (หน้า 15)
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.กรม. (2558). *เอกสารข้อมูลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.* สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง.กระทรวงมหาดไทย.
- เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2557). *การนำเสนอแนวทางในการพัฒนาผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักศึกษา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 9 (2), 447-461*
- สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *สตรีกับการเมือง: ความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน.* กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2558). *รายงานสถานการณ์สตรี ปี 2558.* กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2552). *ดัชนีการพัฒนามิติหญิงชายของประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ภาษาอังกฤษ

Linda, L. (2005). *Qualities of women leaders the unique leadership characteristics of women*. Princeton: Princeton University Press.

United Nations. (2002). *Gender mainstreaming: An overview*. Office of the Special Adviser on Gender Issues and Advancement of Women, New York: United Nations.

ผู้เขียน

นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมล: pimpan.aor@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ประติติติก อาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมล: Fuangerun.P@chula.ac.th